

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2023. szeptember 21.*

„Előzetes döntéshozatal – 93/13/EGK irányelv – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek – Devizaalapú jelzáloghitel – Az átváltási feltétel tisztességtelen jellege értékelésének szempontjai – A jogellenesnek ítélt általános szerződési feltételek nemzeti nyilvántartása – Tájékoztatási kötelezettség”

A C-139/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (varsói kerületi bíróság – belváros, Lengyelország) a Bírósághoz 2022. február 25-én érkezett, 2022. január 18-i határozatával terjesztett elő az

AM,

PM

és

az **mBank S. A.**

között,

a **Rzecznik Finansowy**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: L. S. Rossi tanácselnök, S. Rodin (előadó) és O. Spineanu-Matei bírák,

főtanácsnok: A. M. Collins,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- AM és PM képviselőjében W. Bochenek és T. Zaremba radcowie prawni,
- az mBank S. A. képviselőjében A. Cudna-Wagner radca prawny és B. Miąskiewicz adwokat,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna és S. Żyrek, meghatalmazotti minőségben,
- a portugál kormány képviselőjében P. Barros da Costa, A. Cunha, B. Lavrador, L. Medeiros és A. Pimenta, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében I. Galindo Martín, S. L. Kaléda, U. Małecka és N. Ruiz García, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet két fogyasztó, AM és PM, valamint az mBank S. A. között a jogellenesnek ítélt általános szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába (a továbbiakban: jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartása) felvett általános szerződési feltételek utóbbi általi alkalmazása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 93/13 irányelv huszonnegyedik preambulumbekkezdése kimondja:

„[...] a tagállamok bíróságainak és közigazgatási szerveinek megfelelő és hatékony eszközökkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy megszüntessék a fogyasztókkal kötött szerződésekben a tisztességtelen feltételek alkalmazását”.

- 4 Ezen irányelv 2. cikkének b) pontja előírja:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

[...]

b) »fogyasztó«: minden olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén”.

5 Az irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

(2) Egy szerződési feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt már előzetesen megfogalmazták, és ezért a fogyasztó nem tudta annak tartalmát befolyásolni, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében.

Az a tény, hogy egy feltétel bizonyos elemeit vagy egy kiragadott feltételt egyedileg megtárgyaltak, nem zárja ki ennek a cikknek az alkalmazhatóságát a szerződés többi részére, ha a szerződés átfogó megítélése arra enged következtetni, hogy a szerződés mégiscsak egy előre kidolgozott szabványszerződés.

Olyan esetekben, amikor egy eladó vagy szolgáltató arra hivatkozik, hogy egy szabványfeltételt egyedileg megtárgyaltak, ennek bizonyítása az eladót vagy szolgáltatót terheli.

(3) A melléklet tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők.”

6 Ugyanezen irányelv 4. cikke értelmében:

„(1) A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ.

(2) A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.”

7 A 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

8 Ezen irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdése előírja:

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.”

9 Az említett irányelv 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak.”

A lengyel jog

10 A Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (a Lengyel Köztársaság alkotmánya) 76. cikke szerint:

„A hatóságok védik a fogyasztókat, a felhasználókat és a bérlőket az egészségüket, magánéletüket és biztonságukat veszélyeztető cselekményekkel, valamint a tisztességtelen piaci gyakorlatokkal szemben. E védelem hatályát a törvény határozza meg.”

11 Az 1964. április 23-i ustawa – Kodeks cywilny (a polgári törvénykönyvet tartalmazó törvény; Dz. U. 1964, 16. szám, 93. tétel) alapügyre alkalmazandó változata (a továbbiakban: polgári törvénykönyv) 22^{1. cikk}e előírja:

„Fogyasztó az a természetes személy, aki vállalkozóval üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén kívül eső jogügyletet köt.”

12 A polgári törvénykönyv 58. cikkének 1. §-a ekként rendelkezik:

„A jogszabályba ütköző vagy a jogszabály megkerülésére irányuló jogügylet érvénytelen, kivéve, ha jogszabály eltérően rendelkezik, például annak előírásával, hogy a jogügylet érvénytelen feltételeinek helyébe a törvény vonatkozó rendelkezései lépnek.”

13 E törvénykönyv 385. cikkének 1. és 3. §-a értelmében:

„(1) A fogyasztói szerződés egyedileg meg nem tárgyalt feltételei nem kötelezik a fogyasztót, ha azok a fogyasztó jogait és kötelezettségeit a jóerkölcsbe ütköző és a fogyasztó érdekeit súlyosan sértő módon állapítják meg (jogszabályba ütköző szerződési feltételek). Ez nem vonatkozik a felek főszolgáltatásaira – különösen az árra vagy a díjazásra – vonatkozó feltételekre, ha azok egyértelműen vannak megfogalmazva.

[...]

(3) Egyedileg meg nem tárgyaltak minősülnek azok a szerződési feltételek, amelyek tartalmára a fogyasztó nem volt tényleges befolyással. Ez különösen olyan szerződési feltételekre vonatkozik, amelyek a másik szerződő fél által a fogyasztónak javasolt szerződésmintából származnak.”

14 A polgári törvénykönyv 385^{2.cikk}ének szövege a következő:

„A szerződési feltételek jóerkölcsnek való megfelelőségét a szerződés megkötésének időpontjában fennálló állapot szerint kell vizsgálni, figyelembe véve a szerződés tartalmát, megkötésének körülményeit, valamint a vizsgálat tárgyát képező feltételeket magában foglaló szerződéshez kapcsolódó szerződéseket.”

15 Az 1964. november 17-i ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (a polgári perrendtartást tartalmazó törvény; Dz. U. 1964, 43. szám, 296. tétel) alapügyre alkalmazandó változata (a továbbiakban: polgári perrendtartás) 479^{36.cikk}e előírta:

„Az általános szerződési feltételek jogszabályba ütközőnek nyilvánításával kapcsolatos ügyek a Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (varsói regionális bíróság – verseny- és fogyasztóvédelmi bíróság, Lengyelország) hatáskörébe tartoznak.”

16 A polgári perrendtartás 479^{42.cikk}ének 1. §-a a következőképpen rendelkezett:

„A bíróság, amennyiben helyt ad a kérelemnek, ítélete rendelkező részében ismerteti a jogszabályba ütközőnek nyilvánított általános szerződési feltételek tartalmát, és megtiltja használatukat.”

17 A polgári perrendtartás 479^{43.cikk}ének szövege a következő volt:

„A jogerős ítélet harmadik személyekkel szemben attól az időponttól kezdődően hatályos, amikor a jogszabályba ütközőnek nyilvánított általános szerződési feltétel a 479^{45.cikk} 2. §-ában meghatározott nyilvántartásba bejegyzésre kerül.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

18 2009. október 7-én az alapeljárás felperesei, akik házastársak, természetes személyek részére nyújtott jelzáloghitel-szerződést kötöttek az mBankkal, amelyet a svájci frank (CHF) árfolyama alapján indexáltak (a továbbiakban: az alapeljárás tárgyát képező hitelszerződés). E szerződés tárgya egy 246 500 lengyel zloty (PLN) (hozzávetőleg 54 560 euró) összegű hitel volt. A szerződés változó kamatlábat kötött ki, amelyet a *3 Month London Interbank Offered Rate* (3 havi londoni bankközi kínálati kamatláb; LIBOR 3M) alapkamatnak megfelelő kamatként határoztak meg azon pénznem tekintetében, amelyben e hitelt nyújtották, hozzáadva ehhez a bank 2,70%-os rögzített árkülönbözetét az említett hitel teljes időtartama vonatkozásában.

19 Az alapeljárás tárgyát képező hitelszerződés keretében az alapeljárás felperesei egy nyilatkozatot is aláírtak, amely szerint tudomásuk van az e szerződés aláírásával járó kockázatokról, valamint annak feltételeiről.

20 A hitelkérelem benyújtása időpontjában AM, aki posztgraduális egyetemi végzettséggel rendelkezett, három és fél éve az mBank alkalmazásában állt. Az mBank egyik alkalmazottja bemutatta neki az e kérelem benyújtását megelőző három év CHF/PLN átváltási árfolyamának alakulásáról készült történeti táblázatot, valamint egy szimulációt, amely előrevetítette a tartozás összegének és a hitel törlesztőrészeinek alakulását arra az esetre, ha az árfolyam emelkedne. Ugyanakkor PM, aki aláírta a hitelkérelmet és az alapeljárás tárgyát képező hitelszerződést, nem vett részt sem magának az ugyanezen hitelnek a nyújtására irányuló eljárásban, sem az mBank alkalmazottaival szervezett találkozókön.

- 21 2020. április 7-én AM és PM keresetet indított az mBank ellen a Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (varsói kerületi bíróság – belváros, Lengyelország) előtt, amely a kérdést előterjesztő bíróság, az alapeljárás tárgyát képező hitelszerződés egyes kikötéseinek érvénytelenségére való hivatkozással. E keresetben a felperesek azt kérik, hogy kötelezzék az mBankot 37 439,70 PLN (hosszvetőleg 8290 euró) törvényes kamatokkal növelt összegének megfizetésére, a hitel törlesztőrészleteinek és kamatainak visszatérítéseként, és amennyiben az előterjesztő bíróság megállapítja e szerződés semmisségét, az alapeljárás alperese által kézhez vett összegek visszatérítéseként pedig 74 768,63 PLN (hosszvetőleg 16 550 euró) törvényes kamatokkal növelt összegét.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy 2014. augusztus 5-én a Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (a verseny- és fogyasztóvédelmi hivatal elnöke, Lengyelország) felvette a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába az mBank által alkalmazott mintaszerződés azon feltételét, amely szerint „[a] tőke- és kamattörlesztéseket, valamint a kamatokat [lengyel zlotyban] kell visszafizetni, azt követően, hogy azokat a Bank S. A.-nak a visszafizetés napján 14 óra 50 perckor érvényes árfolyam táblázata szerinti [svájci frank] átváltási árfolyamon átváltották”.
- 23 Ezenkívül 2021. május 25-én a verseny- és fogyasztóvédelmi hivatal elnöke felvette a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába az mBank által használt mintaszerződés azon feltételeit, amelyek szerint „[a]z adott munkanapon alkalmazandó devizavételi/eladási árfolyam összege módosítható. Az átváltási árfolyam összegének módosítására és annak gyakoriságára vonatkozó döntést a bank hozza meg a (6) bekezdésben felsorolt szempontok figyelembevételével”, illetve „[a] deviza vételi/eladási árfolyamokat, illetve az árfolyamkülönbség összegét a következő tényezők figyelembevételével kell meghatározni: 1) a bankközi piacon az adott időszakban érvényes árfolyamjegyzések, 2) a devizakínálat és -kereslet a nemzeti piacon, 3) a nemzeti piaci kamatlábak és inflációs ráták különbségei, 4) a devizapiac likviditása, 5) a fizetési és kereskedelmi mérleg”.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a lengyel bíróságok tisztességtelennek tekintik az azokhoz hasonló vagy azokkal megegyező szerződési feltételeket, mint amelyeket 2014. augusztus 5-én és 2021. május 25-én felvettek a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába, méghozzá amiatt, mert az ilyen szerződési feltételek feljogosítják az érintett bankot arra, hogy szabadon határozza meg a referenciadeviza átváltási árfolyamát, és ennek következtében jogot biztosítanak e bank számára arra, hogy szabadon határozza meg a hitelfelvevő által nyújtandó szolgáltatás összegét, miközben e hitelfelvevő a hitelt kizárólag lengyel zlotyban köteles visszafizetni.
- 25 E bíróság megállapítja továbbá, hogy az alapügy tárgyát képező hitelszerződés feltételeinek tartalma megegyezik a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába felvett, a jelen ítélet 23. pontjában említett feltételek tartalmával.
- 26 Az említett bíróság arra keresi a választ, hogy annak pusztán megállapítása, hogy valamely szerződés olyan feltételt tartalmaz, amelynek tartalma megfelel a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába felvett feltételnek, elegendő-e annak megállapításához, hogy e feltétel jogellenes szerződési feltételnek minősül, anélkül hogy szükséges lenne megvizsgálni és megállapítani e szerződés megkötésének körülményeit.
- 27 Noha az alapügy tárgyát képező hitelszerződés olyan feltételeket tartalmaz, amelyek kimondják, hogy e hitelt lengyel zlotyban kell visszafizetni, míg az mBank e pénznemet saját árfolyamán svájci frankra váltja át, tartalmaz egy, az mBank általános szerződési feltételeinek 2009. július

- 1-jei új változatából eredő feltételt is, amely lehetővé teszi az alapeljárás felperesei számára, hogy az említett hitelt közvetlenül svájci frankban fizessék vissza. Így ez utóbbiak átválthatják a havonta visszafizetendő összeget az általuk választott bank árfolyamának megfelelően, és már nem függenek az mBank által megállapított árfolyamtól.
- 28 A nemzeti ítélkezési gyakorlat nem egységes abban a kérdésben, hogy egy szerződési feltétel elveszítheti-e tisztességtelen jellegét a szerződés valamely másik, az előbbi feltételt fakultatívva tévő feltétel miatt.
- 29 Azon kérdés sérelme nélkül, hogy a két érintett feltételt automatikusan tisztességtelennek kell-e nyilvánítani, a kérdést előterjesztő bíróságnak legalább annak a feltételnek a tisztességtelen jellegét értékelnie kell, amely szerint az alapügy tárgyát képező hitelszerződést svájci frankban indexálták, mivel e feltételt nem vették fel a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába.
- 30 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az mBank köteles lett volna-e információt szolgáltatni az árfolyamkockázatról a hitelkérelem benyújtásakor a bank alkalmazásában álló AM számára is, tekintettel az utóbbi képzettségére és szakmai tapasztalatára.
- 31 Nemleges válasz esetén, vagyis ha olyan esetben, amikor egy eladó vagy szolgáltató egyetlen szerződést köt két fogyasztóval, az ezen eladót vagy szolgáltatót terhelő tájékoztatási kötelezettség intenzitása az érintett fogyasztótól függően változó lehet, az említett bíróság arra keresi a választ, hogy ebből milyen következmények származhatnak, különösen valamely kikötés tisztességtelen jellegének vagy akár e szerződés semmisségének e két fogyasztó közül csak az egyik tekintetében történő megállapításának lehetőségét illetően.
- 32 E körülmények között a Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieście w Warszawie (varsói kerületi bíróság – belváros) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének (1) és (2) bekezdését és 8. cikkét, valamint a tényleges érvényesülés elvét, hogy valamely egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel tisztességtelen feltételnek való minősítéséhez elegendő annak megállapítása, hogy e szerződési feltétel tartalma megfelel a jogszabályba ütköző kikötések nyilvántartásába bejegyzett általános szerződési feltétel tartalmának?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a [93/13] tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint valamely tisztességtelen szerződési feltétel elveszíti tisztességtelen jellegét, ha a fogyasztó úgy dönthet, hogy a szerződésből eredő kötelezettségeit valamely másik, tisztességes szerződési feltétel alapján teljesíti?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és 4. cikkének (1) bekezdését, hogy az eladónak vagy szolgáltatónak abban az esetben is minden fogyasztót tájékoztatnia kell a szerződés lényeges jellemzőiről és a szerződéssel kapcsolatos kockázatokról, ha az érintett fogyasztó az adott területre vonatkozóan megfelelő ismeretekkel rendelkezik?

- 4) Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 6. cikkét [...] és 7. cikkének (1) bekezdését, hogy ha több fogyasztó ugyanolyan szerződést köt egyetlen eladóval vagy szolgáltatóval, akkor megállapítható-e, hogy ugyanazok a szerződési feltételek az első fogyasztóval szemben tisztességtelennek, a második fogyasztóval szemben pedig tisztességesnek minősülnek, és ha igen, akkor ennek lehet-e az a következménye, hogy a szerződés az első fogyasztó tekintetében érvénytelen, a második fogyasztó tekintetében pedig érvényes, és így utóbbit a szerződésből eredő valamennyi kötelezettség kötni fogja?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 33 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint 8. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha egy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételt az érintett nemzeti hatóságok tisztességtelennek minősítenek pusztán amiatt, hogy annak tartalma megegyezik a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába felvett mintaszerződés valamely feltételének tartalmával.
- 34 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a 93/13 irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig tájékozottsági szintje tekintetében (2023. május 4-i BRD Groupe Societé Générale és Next Capital Solutions ítélet, C-200/21, EU:C:2023:380, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 35 Ennélfogva, először is, ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében valamely egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek e szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő az érintett fogyasztó kárára, míg az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében az ilyen tisztességtelen feltétel nem köti e fogyasztót. Ez utóbbi rendelkezés arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse (lásd ebben az értelemben: 2023. május 4-i BRD Groupe Societé Générale és Next Capital Solutions ítélet, C-200/21, EU:C:2023:380, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 Továbbá, tekintettel az ilyen alárendelt helyzetben lévő fogyasztók védelméhez fűződő közérdek jellegére és jelentőségére, ugyanezen irányelv 7. cikkének az irányelv (24) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy rendelkezzenek megfelelő és hatékony eszközökről annak érdekében, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2023. május 4-i BRD Groupe Societé Générale és Next Capital Solutions ítélet, C-200/21, EU:C:2023:380, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 37 Amint az a 93/13 irányelv 7. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, a fent említett eszközök magukban foglalják a jogos fogyasztóvédelmi érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek azon lehetőségét, hogy bírósághoz forduljanak annak megállapítása érdekében, hogy az általános használatra kidolgozott feltételek tisztességtelenek-e, és adott esetben betilthatassák e feltételeket (2012. április 26-i Invitel ítélet, C-472/10, EU:C:2012:242, 36. pont).
- 38 A jelen ügyben, mivel az alapeljárás felperesei egy konkrét szerződésre vonatkozó kérelemmel fordultak a kérdést előterjesztő bírósághoz, az első kérdést a 93/13 irányelv 7. cikkének (2) bekezdésére tekintettel nem kell megválaszolni.
- 39 Végül, ezen irányelv tizenkettedik preambulumbekzdése szerint az irányelv a tisztességtelen feltételekre vonatkozó nemzeti jogszabályoknak csak részleges és minimális harmonizációját végzi el, meghagyva a tagállamok számára azt a lehetőséget, hogy a Szerződés rendelkezéseinek tiszteletben tartásával saját nemzeti jogszabályaikban az említett irányelvben előírtaknál szigorúbb rendelkezésekkel biztosítsanak magasabb szintű védelmet az érintett fogyasztók számára. Ezenkívül ugyanezen irányelv 8. cikke értelmében a tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy e fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak (lásd ebben az értelemben: 2021. december 21-i Trapeza Peiraios ítélet, C-243/20, EU:C:2021:1045, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 Márpedig a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartását illetően a Bíróság már egyrészt kimondta, hogy az e nyilvántartáshoz hasonló olyan mechanizmus, amely a tisztességtelennek tekintendő feltételek listájának összeállításából áll, azon szigorúbb rendelkezések hatálya alá tartozik, amelyeket a tagállamok a 93/13 irányelv 8. cikke alapján elfogadhatnak vagy fenntarthatnak (lásd ebben az értelemben: 2015. február 26-i Matei ítélet, C-143/13, EU:C:2015:127, 61. pont), és hogy e nyilvántartás főszabály szerint a fogyasztóvédelem érdekét szolgálja (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i Biuro podrózy „Partner” ítélet, C-119/15, EU:C:2016:987, 36. pont).
- 41 Ugyanis valamely vitatott szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása, a feltétel tartalmának a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába felvett valamely feltétel tartalmával való összehasonlítása alapján, rövid időn belül hozzájárulhat azon cél eléréséhez, hogy ezek a – számos szerződésben alkalmazott – tisztességtelen feltételek ne fejthessenek ki többé joghatásokat a szerződések fogyasztó feleire nézve.
- 42 A Bíróság egyébként, szintén a 93/13 irányelv 8. cikke alapján, úgy ítélte meg, hogy a tagállamok kiterjeszthetik az ezen irányelv 3. cikkének az említett irányelv mellékletének 1. pontjával összefüggésben értelmezett (1) és (3) bekezdésében előírt védelmet azáltal, hogy általános jelleggel tisztességtelennek nyilvánítják az e pontban felsorolt általános feltételeket, anélkül hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő szempontok szerinti további vizsgálatra lenne szükség (2019. szeptember 19-i Lovasné Tóth ítélet, C-34/18, EU:C:2019:764, 47. pont).
- 43 Másrészt a Bíróság kimondta, hogy amennyiben a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartását átlátható módon, nemcsak a fogyasztók, hanem az eladók vagy szolgáltatók érdekében is vezetik, és azt a jogbiztonság elvének tiszteletben tartása mellett naprakészen tartják, e nyilvántartás létrehozása összeegyeztethető az uniós joggal (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i Biuro podrózy „Partner” ítélet, C-119/15, EU:C:2016:987, 36–39. és 43. pont).

- 44 A Bíróság ugyanis megállapította, hogy a jogellenes feltételek nyilvántartásának mechanizmusa alkalmazásának előfeltétele, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság értékelje a vitatott szerződési feltétel és az e nyilvántartásban szereplő általános szerződési feltételek valamelyike közötti egyenértékűséget, és hogy az érintett eladónak vagy szolgáltatónak lehetősége legyen arra, hogy ezen egyenértékűséget a nemzeti bíróság előtt vitassa annak meghatározása érdekében, hogy az egyes esetek releváns körülményeinek összességére tekintettel az említett szerződési feltétel tartalmilag azonos-e az ilyen nyilvántartásba bejegyzett feltétellel, különös tekintettel az általa kiváltott joghatásokra (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i Biuro podrózy „Partner” ítélet, C-119/15, EU:C:2016:987, 40–42. pont).
- 45 Egyébiránt arra is emlékeztetni kell, hogy bár a 93/13 irányelv 8. cikkének megfelelően a tagállamok belső jogukban továbbra is előírhatnak a bíróságaik által az ezen irányelv alapján lefolytatandó hivatalbóli vizsgálatnál szélesebb körű hivatalbóli vizsgálatot, vagy akár az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelésére irányuló egyszerűsített eljárásokat is, a nemzeti bíróságnak főszabály szerint továbbra is tájékoztatnia kell a jogvitában részt vevő feleket ezen értékelésről, és fel kell hívnia őket arra, hogy a nemzeti eljárási szabályokban erre vonatkozóan előírt módon kontradiktórium eljárásban vitathatják azokat (lásd ebben az értelemben: 2020. március 11-i Lintner ítélet, C-511/17, EU:C:2020:188, 41. és 42. pont).
- 46 E körülményekre tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, ha az érintett nemzeti hatóságok valamely egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételt tisztességtelennek minősítenek pusztán amiatt, hogy annak tartalma megfelel a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába felvett mintaszerződés valamely feltétele tartalmának.

A második kérdésről

- 47 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy valamely szerződés azon feltételének tisztességtelen jellege, amely az érintett fogyasztó egyes kötelezettségei teljesítésének e rendelkezésben előírt feltételei miatt tisztességtelennek tekintendő, megkérdőjelezhetővé válik e szerződés valamely más olyan feltétele miatt, amely lehetővé teszi e fogyasztó számára, hogy e kötelezettségeket eltérő feltételek mellett teljesítse.
- 48 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság hatásköre ezen a területen kiterjed az irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és mellékletében szereplő „tisztességtelen feltétel” fogalmának értelmezésére, valamint arra, hogy a nemzeti bíróság milyen szempontokat alkalmazhat vagy köteles alkalmazni valamely szerződési feltétel ugyanezen irányelv rendelkezéseire tekintettel történő vizsgálatokor, azzal, hogy e bíróság feladata, hogy ezen szempontok alapján az adott tényállás sajátos körülményei függvényében az adott szerződési feltétel konkrét minősítéséről döntsön. Ebből következik, hogy a Bíróságnak arra kell szorítkoznia, hogy olyan iránymutatásokat adjon a nemzeti bíróság számára, amelyeket ez utóbbinak figyelembe kell vennie az érintett feltétel tisztességtelen jellegének értékelése során (2022. december 8-i Caisse régionale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest ítélet, C-600/21, EU:C:2022:970, 38. pont).

- 49 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megítélése során a nemzeti bíróság feladata, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és 5. cikkében foglalt szempontok figyelembevételével meghatározza, hogy az adott ügy sajátos körülményeire tekintettel e feltétel megfelel-e a jóhiszeműség, az egyensúly és az átláthatóság ezen irányelv által támasztott követelményeinek (lásd ebben az értelemben: 2019. március 26-i Abanca Corporación Bancaria és Bankia ítélet, C-70/17 és C-179/17, EU:C:2019:250, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 Kétségtelen, hogy a nemzeti bíróságnak az eléje terjesztett kérelem alapját képező szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének értékelése érdekében figyelembe kell vennie az érintett szerződés összes többi feltételét (2021. január 27-i Dexia Nederland ítélet, C-229/19 és C-289/19, EU:C:2021:68, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), mivel e szerződés tartalmától függően szükséges lehet a szerződés összes feltételének együttes hatását értékelni (lásd ebben az értelemben: 2020. március 11-i Lintner ítélet, C-511/17, EU:C:2020:188, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 51 Mindazonáltal a Bíróság korábban már pontosította, hogy a nemzeti bíróságnak valamely feltétel tisztességtelen jellegének értékelése során kizárólag az érintett szerződés megkötésének időpontját kell alapul vennie, és többek között az e szerződéskötést övező körülmények összességének fényében kell értékelnie, hogy e feltétel önmagában véve olyan jellegű volt-e, amely egyenlőtlenséget idézett elő a felek jogaiban és kötelezettségeiben az érintett eladó vagy szolgáltató javára, még akkor is, ha ezen egyenlőtlenség csak bizonyos körülmények bekövetkezése esetén fordulhat elő, vagy ha más körülmények között az említett feltétel akár az érintett fogyasztó javát is szolgálhatná (lásd ebben az értelemben: 2021. január 27-i Dexia Nederland ítélet, C-229/19 és C-289/19, EU:C:2021:68, 54. és 55. pont)
- 52 Jelen esetben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az alapeljárás tárgyát képező hitelszerződés olyan feltételeket tartalmaz, amelyek tartalma megegyezik a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába felvett azon feltételekkel, amelyek arra kötelezik a hitelfeltevőt, hogy a külföldi pénznemben indexált hitelt kizárólag az az érintett bank által szabadon meghatározott árfolyamon átváltott nemzeti pénznemben törlessze.
- 53 Ezenkívül az alapeljárás tárgyát képező hitelszerződés olyan feltételeket is tartalmaz, amelyek lehetővé teszik az alapeljárás felperesei számára, hogy az érintett hitelt közvetlenül svájci frankban fizessék vissza, ami azzal a következménnyel jár, hogy e felperesek az e pénznemben visszafizetendő összeget a választásuk szerinti intézménytől szerezhetik be, anélkül hogy ily módon az mBank szabadon meghatározhatná ezt az összeget. Amint azt az Európai Bizottság írásbeli észrevételeiben hangsúlyozza, ezen egyéb feltételek tehát a hitel érintett fogyasztó általi visszafizetésének alternatív módját jelentik az előző pontban említett kikötésekben előírthoz képest.
- 54 Márpedig a jelen ítélet 23. pontjából kitűnik, hogy ez utóbbi feltételeket azért tekintették tisztességtelennek, mert az érintett bank számára jogot biztosítanak az átváltási árfolyam, és így a nyújtandó szolgáltatás összegének szabad meghatározására, és ennél fogva önmagukban jelentős egyenlőtlenséget idéznek elő a felek jogaiban és kötelezettségeiben az érintett eladó vagy szolgáltató javára. Ennél fogva, amint az a jelen ítélet 51. pontjában megállapításra került, az a tény, hogy ez az egyenlőtlenség esetleg nem áll fenn amiatt, hogy az érintett fogyasztó a szerződés teljesítése során úgy is dönthet, hogy a hitel törlesztésének a szerződés által előírt alternatív módjaihoz folyamodik, nincs hatással az említett utóbbi feltételek mint olyanok tisztességtelen jellegének megítélésére.

- 55 Hozzá kell tenni, hogy a fogyasztót terhelő ugyanazon kötelezettség teljesítésére vonatkozó két vagylagos feltétel kikötése a fogyasztóval kötött szerződésben, amelyek közül az egyik tisztességtelen, a másik pedig jogszerű, lehetővé teszi az érintett eladó vagy szolgáltató számára, hogy számoljon azzal, hogy tájékoztatás hiányában, figyelmetlenség vagy félreértés hiányában a fogyasztó az érintett kötelezettséget azon feltétel szerint teljesíti, amely a felek jogaiban és kötelezettségeiben a hátrányára jelentős egyenlőtlenséget idéz elő. Következésképpen az ilyen szerződéses mechanizmus önmagában visszaélészerűnek minősülhet.
- 56 Egyébiránt, ha nem állapítható meg valamely tisztességtelen feltétel semmissége, az sértheti a 93/13 irányelv 7. cikke által elérni kívánt hosszú távú célt, amely arra irányul, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.
- 57 E körülményekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely szerződés azon feltételének tisztességtelen jellege, amely az érintett fogyasztó egyes kötelezettségei teljesítésének e rendelkezésben előírt feltételei miatt tisztességtelenné tekintendő, megkérdőjelezhetővé válik e szerződés valamely más olyan feltétele miatt, amely lehetővé teszi a fogyasztó számára, hogy e kötelezettségeket eltérő feltételek mellett teljesítse.

A harmadik kérdéstről

- 58 A harmadik kérdés, amely a 93/13 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik, az átláthatóság követelményével kapcsolatos, amely az eladót vagy szolgáltatót terheli azt megelőzően, hogy devizaalapú hitelszerződést kötne a hitelt kérelmező személlyel, amennyiben ez utóbbi a munkavállalója. Ezt az átláthatósági követelményt ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdése írja elő az olyan feltételeket illetően, mint amelyekről az alapügyben szó van, a „fogyasztó” fogalmát pedig az említett irányelv 2. cikkének b) pontja határozza meg.
- 59 Következésképpen meg kell állapítani, hogy harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 2. cikkének b) pontjával összefüggésben értelmezett 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az eladó vagy szolgáltató akkor is köteles tájékoztatni az érintett fogyasztót a megkötött szerződés alapvető jellemzőiről és az e szerződéshez kapcsolódó kockázatokról, ha a fogyasztó a munkavállalója, és az említett szerződés területén releváns ismeretekkel rendelkezik.
- 60 Emlékeztetni kell arra, hogy a szerződési feltételek átláthatóságának az ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében előírt követelményét úgy kell értelmezni, mint amely nem csupán azt írja elő, hogy az érintett feltételnek a fogyasztó számára alaki és nyelvtani szempontból érthetőnek kell lennie, hanem azt is, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó képes legyen megérteni e feltétel konkrét működését, és így pontos és érthető szempontok alapján értékelni az ilyen kikötésnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – potenciálisan jelentős – gazdasági következményeit (2021. június 10-i BNP Paribas Personal Finance ítélet, C-776/19–C-782/19, EU:C:2021:470, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 61 Az átlagos fogyasztóra való ezen utalás objektív szempontot képez. A „fogyasztó” 93/13 irányelv 2. cikke b) pontjának értelmében vett fogalma objektív jellegű, és független azon konkrét ismeretektől, amelyekkel az érintett személy rendelkezhet, vagy azon információktól, amelyekkel e személy ténylegesen rendelkezik (lásd ebben az értelemben: 2019. március 21-i Pouvin és Dijoux ítélet, C-590/17, EU:C:2019:232, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 62 Ami közelebbről az olyan devizaalapú hitelszerződéseket illeti, mint amelyről az alapügyben is szó van, a szerződési feltételek átláthatóságának követelménye többek között azt jelenti, hogy az eladónak vagy szolgáltatónak egyértelműen tájékoztatnia kell az érintett fogyasztót arról, hogy az ilyen szerződés megkötésével olyan árfolyamkockázatot vállal, amelyet számára adott esetben gazdaságilag nehezen viselhet, ha az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik. Ezenkívül ezen eladónak vagy szolgáltatónak ki kell fejtenie e fogyasztó számára az árfolyam lehetséges változásait és az ilyen szerződés megkötésével együtt járó kockázatokat (2021. június 10-i BNP Paribas Personal Finance ítélet, C-776/19–C-782/19, EU:C:2021:470, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 63 Az említett eladó vagy szolgáltató által közölt információknak lehetővé kell tenniük a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nemcsak annak megértését, hogy az árfolyamváltozástól függően a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás alakulása hátrányos következményekkel járhat a pénzügyi kötelezettségeire, hanem azt is, hogy a devizaalapú hitelszerződés megkötésekor megértse azt is, hogy azon valós kockázat, amelynek e fogyasztó e kölcsönszerződés teljes időtartama alatt ki van téve abban az esetben, ha azon pénznem, amelyben jövedelmét kapja, jelentősen leértékelődik a számla pénzneméhez képest (2021. június 10-i BNP Paribas Personal Finance ítélet, C-776/19–C-782/19, EU:C:2021:470, 72. pont).
- 64 A nemzeti bíróság feladata, hogy a szerződéskötés körülményeit figyelembe véve megvizsgálja, hogy tájékoztatták-e az érintett fogyasztót minden olyan tényezőről, amely befolyásolhatja kötelezettségvállalásának terjedelmét, és amely lehetővé teszi számára a kötelezettségvállalás pénzügyi következményeinek értékelését (2023. január 12-i D. V. [Ügyvédi munkadíjak – Óradíj elve] ítélet, C-395/21, EU:C:2023:14, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 65 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy AM, aki PM-mel együtt devizaalapú hitelszerződést kötött, az mBank alkalmazottja volt, és képzettsége és szakmai tapasztalata miatt rendelkezett az e hitelszerződéshez kapcsolódó lényeges jellemzőkre és kockázatokra vonatkozó ismeretekkel, amelyek egy átlagos fogyasztóénál tájékozottabb fogyasztó ismeretei voltak.
- 66 Mindazonáltal a jelen ítélet 60. és 61. pontjából az következik, hogy az átláthatóság követelményének tiszteletben tartását a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó objektív típusára tekintettel kell vizsgálni, amelynek nem felel meg sem az ezen átlagfogyasztónál kevésbé tájékozott fogyasztó, sem az utóbbinál tájékozottabb fogyasztó.
- 67 Egyébiránt a 93/13 irányelv 2. cikke b) pontjának szövegéből kitűnik, hogy az ezen irányelv által biztosított védelem a természetes személy által követett céloktól függ, vagyis azoktól, amelyek nem tartoznak e személy szakmai tevékenységének körébe, sem pedig azon sajátos ismeretek körébe, amelyekkel e személy rendelkezik.

- 68 A „fogyasztó” fogalmának e tág értelmezése lehetővé teszi az ezen irányelv által az eladóval vagy szolgáltatóval szemben nemcsak az információs szint, hanem a tárgyalási pozíció tekintetében is hátrányos helyzetben lévő valamennyi természetes személy számára biztosított védelmet, amely helyzet e természetes személyeket arra készíti, hogy az ezen eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadják, anélkül hogy bármilyen módon befolyásolni tudnák azok tartalmát (lásd ebben az értelemben: 2019. március 21-i Pouvin és Dijoux ítélet, C-590/17, EU:C:2019:232, 25. és 28. pont).
- 69 Így az a tény, hogy valamely természetes személy a munkaszerződésen felül más szerződést is köt a munkáltatójával, önmagában nem képezi akadályát annak, hogy e személyt a 93/13 irányelv 2. cikkének b) pontja értelmében vett „fogyasztónak” lehessen minősíteni (2019. március 21-i Pouvin és Dijoux ítélet, C-590/17, EU:C:2019:232, 29. pont).
- 70 E körülmények között a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 2. cikkének b) pontjával összefüggésben értelmezett 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az eladó vagy szolgáltató akkor is köteles tájékoztatni az érintett fogyasztót a vele kötött szerződés alapvető jellemzőiről és az e szerződéshez kapcsolódó kockázatokról, ha e fogyasztó a munkavállalója, és az említett szerződés területén releváns ismeretekkel rendelkezik.

A negyedik kérdésről

- 71 Negyedik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben két fogyasztó köti meg ugyanazon szerződést az eladóval vagy szolgáltatóval, ugyanazon szerződési feltételek az első fogyasztóval szemben tisztességtelenek, a másodikra nézve pedig méltányosnak tekinthetők.
- 72 Amint az a jelen ítélet 31. pontjából következik, e kérdést csak arra az esetre tették fel, ha a harmadik kérdésre adott válasz nemleges lenne. Mivel nem ez a helyzet, az említett kérdést nem kell megválaszolni.

A költségekről

- 73 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, ha az érintett nemzeti hatóságok valamely egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételt tisztességtelennek minősítenek pusztán amiatt, hogy annak tartalma megfelel a jogellenesnek ítélt általános szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába felvett mintaszerződés valamely feltétele tartalmának.**

- 2) A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely szerződés azon feltételének tisztességtelen jellege, amely az érintett fogyasztó egyes kötelezettségei teljesítésének e rendelkezésben előírt feltételei miatt tisztességtelennek tekintendő, nem kérdőjelezhető meg e szerződés valamely más olyan feltétele miatt, amely lehetővé teszi e fogyasztó számára, hogy e kötelezettségeket eltérő feltételek mellett teljesítse.
- 3) A 93/13 irányelv 2. cikkének b) pontjával összefüggésben értelmezett 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az eladó vagy szolgáltató akkor is köteles tájékoztatni az érintett fogyasztót a vele kötött szerződés alapvető jellemzőiről és az e szerződéshez kapcsolódó kockázatokról, ha e fogyasztó a munkavállalója, és az említett szerződés területén releváns ismeretekkel rendelkezik.

Aláírások